

اداره مرکزی :

آنقره‌ده، معارف امینلکی یانشنه کی دائزه استانبول جاده سندہ آنقره

استانبول پوروسی :

آنقره‌ده، باب عالی جاده سندہ ۸۷ نو وروده دائره مخصوصه

نخسی هربره ۱۰ غرندش.
سنده لک پوسته ایله ۵ لبرا.
(اجنبی مملکتler ایچین ۵ دولا).

ایوه واعلان ابشری ایچین استانبول بوروست
مراجعةت ایدبلیر.
یازی ایشلرلک مرجی آنقره مولنیدر.

حیات

میان را تماهیان ... دنیا راها ہونہ میات قاتالم ! ... یعنی -

صایی : ۴۱

۲ نجی جلد

آنقره، ۸ ایولو، ۱۹۲۷

مصاحبه :

می اسحصال و معارف

داها ای ویره بیلمک ایچون معلم بولامیورز دیدم . مملکت اقتصادی ایله اوغر اشان دائزه لر ناصیل اولویورده کندی اللرنده کی مسلکی مکتبلرده سزک ایچون معلم یتیشدیرمک تدبیری اتخاذ ایله میورلرا دیه صوردی . زراعت و کالی پروسیا تدریسات زراعیه مدیریتی متخصص اولارق دعت ایتمدی . بو ذات ده اک چوق عمومی مکتبلرک پروغرامیله علاقه دار اولش و معلم مکتبلرندہ زراعت تدریساتی ایشنا اک اهمیتی بر مسئله اولارق کورمشدرا .

می اقتصادک انکشاف حفندہ تدبیرلر آلیرکن اونک اک مهم شرطی اولان معارف ایشنده ده سریع خطوهر آتمن محبوریتندہ اولدیغمزی هیج اونو تماق ایجاد ایده . ای بر معارف سیاستی سایه سندہ درک وطنداش سعینک قوتی آرتیراچق بیلکی و تربیه تعم ایده بیلر ؟ علمه قیمت ویرمک و اوندن استفاده بیلک سایه سندہ درک تورکیه کی طبیعی ثروتی واستحصاله مؤثر اجتماعی شرائطی تدقیق اولونایسلر . معلم کوندر مددیککز ، محاط اولدینی طبیعی قوتاردن استفاده بیلکیسی ویرمددیککز بر کویده استحصالی آرتیرمک ، اورایه انسانی حیاتی صوفق غیر ممکندر . كذلك تورکیه کی طبیعی ، ژم اولوژیک وضعیت تدقیق اولونا دججه ، مملکت جغرافیاسی

طبیعی ثروتندن تماماً استفاده اولونشدر ؟ واقعاً بونده لوزان معاهده سیله قور تو لیغمز اقتصادی قاپیتو لاسیونلرک تأثیری وارد . انجق مملکتک اقتصادی سویه سنک بوحالدہ قالماسنده هیج شبهه ایدیله من که عرفانی لق مھم مامل اولشدر ، حالاً ده مھم بر حاملدر .

اونک ایچندر که می استحصالی آرتیرمک مسئله سنک بر جهه سی ده دولٹک معارف وظیفه سنه دایانیر : مملکت طوپرا غنک علمی تدقیق ، هر وطنداش استحصال قدرتی آرتیراچق اصغری بیلکی و قابلیتک ویریلہ سی ، بر معارف ایشیدر . چوق زمان بو الکبیط حقیقت ، اقتصاد ایشله اوغر اشان دائزه لری علاقه دار بیله ایتمه مشدرا . آیری آیری مقصدلر لہ کتیریلن ایک اجنبی متخصصی بو علاقه سر لقدن دویدقلری حیرنی بکا آجیدن آجیقه سویله مشردر : معارف وکالتک مسلکی مکتبلر ایچون کتیردیک بلچیقالی موسیو (بویز) برکون مکتبلر عزک بالخاصه معلم مکتبلرینک پروغرامندن بحث ایله رکن اقتصادی ججه نک چوق ضعیف بولوندیغی سویله دی . یوزده سکانی زراعتی اولان بر مملکتک معلم مکتبلرندہ «زراعت» درسلینک بو قادر بسیط طرزده تدریسی قارشیسندہ حیرت ایتدی ، معلم مکتبلرندہ علی الاطلاق اقتصادی معلوماتک چوق نهضان اولدیغی سویله دی . بو معلوماتی محروم عدایدیله من . فقط کیم دیه بیلر که بولایتک

فلاشیک اقتصاد کتابلری طبیعت ، انسان سعی ، سرمایه اولق اوزره اوچ استحصال ماملی صایارلر . می استحصالی آرتیرمک ایچون چاره لر آرامنی وظیفسی جمله سندن کوره ن بر حکومت ایچون بو اوج عامل مواجهه سندہ اتخاذ ایدیله جک تدبیرلر وارد . بو تدبیرلر بالخاصه طبیعت دن استفاده بی اعظمی درجه بی کتیرمک ، انسان سعینک استحصال قدرتی آرتیرمک مسئله سی اطراف ده دوزر . بو غایی بی استحصال ایچون لازم کان شرائط ایچنده نقلیات و شمندو فرلر مسئله سی سرمایه نک توزعی نه قدار اهمیتی ایسه مستحصالک قوتی آرتیراچق بیلکی بی تأمین ایله مک ده او قدار مهمدر . اونک ایچون می اقتصاد سیاستی ، می استحصالی آرتیرمک مسئله سی عینی زمانده بر معارف ایشیدر . اک تورکیه کی «طبیعت»ی علمی برصورت ده بیلمه بورسے کز ، اک مستحصال انسانلره سعی قوتی آرتیراچق بیلکی و تربیه ویره میورسے کز چوق زمان بیک بر فدا کار لقله بی پیلان نقلیه واسطه لری استحصال او زرنده چوق آزگره ویرر . بونک بر چوق مثالی وارد . اسکی شهر - آنقره خطی چوق اسکیدنبری موجوددر . فقط بو خط کذر کاهنده کی کوی حیاتی هیج دیشیدیرمک مشدرا . بروسہ ولا تی استحصالاتی سوق ایده جک بولدن بوسیتون محروم عدایدیله من . فقط کیم دیه بیلر که بولایتک

قره‌جه اوغلان

خلق شاعر لری : ایکنچی کتاب (قره‌جه اوغلان) - سعدالدین نژهت - قویه و لایت مطبعه سی ، ۱۹۲۷ - بیوک جمده ۱۴۱ صیفه - فیأی ۷۵ غروش

قویه اورته و ارکاک معلم مکتبی ادبیات معلمی سعدالدین نژهت بک، خلق شاعر لر منکاک معروف‌فرندن «قره‌جه اوغلان» ه استاد ایدیلن ۳۰۰ قدر منظومه‌ی کوچوک بر مقدمه و لفجه علاوه‌یه نشر ایتدی . اثرینک مقدمه‌سنه «مقصدیز نظریه سرد ایتك» قانون چیقارمۇن دکل، وئیقە طوبلامق و بوندن صوکرا چالیشە جقلره ماده‌لار حاضر لامقدر «دیدرک هدفی متواضع بر شکاره فقط بیوک بر صمیمه‌له تثیت ایده‌ن کچع معلم ، جدا تقدیره شایاندر . جونکه ، علم بولنده یورومك ایسته‌ین کنجلری جوق دفعه شاشیرنان مضر معلومات فروشاندن ، عمومی حکملردن ، فکر و معلومات نقصانی کوسترمکدن باشقا بر ایشه یارامايان علم و صنعت آلایشلرندن اوزاق دورمۇش ، حقیق علم آداملرینک باشلیجە شعاری اوغان توپخ و صمیمه‌لکدن آیریلاشدادر . اولجە یازیلش شیلری تکرار ایتکدن ، ياخود عددود ویا یاکلیش معلومات اوزىزىه خیالی نظریه لرقوروب عمومی حکملر ویرمکدن ایسە ، بو صورتله «ماده طوبلامق» علم نقطە نظرنند شېھەزەز جوق داها مفیددر .

ناشر، مقدمه‌ده، «قره‌جه اوغلان» لکهانکی دوره عائد اولدینی حقندە ک معلومات طوبلامش ، احمد توحید بک «تورک یوردى» نده منتشر بر مقاله‌سیله سابق ایلک تدریسات مفتشار ندن علی رضا بک قویه‌ده «بابالق» غزه‌سنه چیقان «قره‌جه اوغلان» حقندە کی مقاله‌لرندن ده استفاده ایتىدر . «قوزان ، آطنه ، مرعش ، نیکده ، ارماتاک» کی بر جوق آناظلوی شهرلرینک بىمەمک ایستەدکاری بو شاعر حقندە کی خلق عنتمە لرى مقدمه‌ده داها واسع برصورتە ذکر و تثیت ایدیلسە داها دوغرو اولوردى . بالحاصه ، رضا بک «بابالق» دە کی مقاله‌لرینی بولق بوكون ھان ھان امکانىز اولدینی جەتىله ، «قره‌جه اوغلان» حقندە کی بو مونوغرافىدە او مقاله‌لرده ک معلومات كاملاً طوبلانەلیدى .

ناشر، «قره‌جه اوغلان» حقندە یازیلی منبىلدە معلومات اولدینی و اوکا دائىر آنجاق شفاهى روایتلردن و یا کندي ائرلرندن معلومات چیقارىلە بىلە جکنى سوپەدکەن صوکرا ، سادەجه، «نیعی حیدى» ایله «سنبل زاده وەبى» نک بىر پارچەسندە ذکر ایدیلن «قره اوغلان تورکوسى» نک بلکەدە «قره‌جه اوغلان» تورکوسى عد ایدیلە بىلە جکى احتمالى ايلرى سوروپور . وقىلە بن ده بولە بىر فکرە ذاتب اولشدم :

باپلەمادىقە اقتصادى انکشاف ايجون مثبت تىدىر آلمق دە جوق زمان قابل اولاماز .

بونك ايجون بىر طرفدن معارف و كالى تىلىك اقتصادى ياسىلە علاقەدار اولان و كالىلەك محتاج اولدینى علمى معلوماتى ياباچق انىتىوار تائىسە واورادە علم آداملىنى چالىشىر مۇھىم بىلە ئىلە ئەتكەن تىجارى وزراعى حياتك انکشافىلە مکلف اولان تشکىلات دە معارف مۇسىەلرندە ک علمى تىدقىقلاردن كندىلەرینك استفادە ايدە جىكى دوشۇنەر كىاردىم ايلە مايدىر . آنچىق مختلف تشکىلاتك بىر بىر سە بوصورتله معاونت ايلەمىسى سايە سندەدر ك ملى اقتصادك انکشاف قابل اولور .

چىن كون فرماقۇسى دارالفنونى جغرافيا مدرسىنىك رىاستى آلتىدە بولوان علمى هىئت آنادولىنىڭ بعض قىمىرنىدە، بالحاصه طوزكولى منطقەسندە ۋە اولوژىك وجغرافى تىدقىقىدە بولنۇق اوزىزه آنقرەدن كىچىدى . فرماقۇسى دارالفنونىك وىردىكى تىخصىياتىلە ياپىلان بىر علمى سياحت بالطبع لە ئاللىرىنىك ھەدلەرینه موافق كان جەھەلری تىدقىقە مصروفىر . يارىن بويھىت كىچىكارى يۈرۈچە ۋە اولوژىسە، بىرى جغرافىياسە عاىد لهجه اىر بازاجق ، بوازىر المانجىبە ، فرانسزجە يە ترجمە اولوناجق ، بىر جغرافيا معلمەز بونى كورەجىك واورادن آلدینى معلوماتىلە مكتېلىرىمىزدە جو . جوق قىلىمىزە بىر منطقەنک جغرافىياسى اوقدا جىقدەر . بىلەك و معلوماتە استنادا اقتصادى تىدىرلەدە آلاجغۇز . بوجوق حزىن دكلى ؟

اقتصادى انکشاف دوشۇنۇر كن بونك شرائطىلەن بىر دە علمى تىدقىقلار و فردىك استحصل قدرتى آرتىراچق بىلەكلىر و تربىيە اولدینى فىكري بىزدە يېلەشىر و فعالىتىزە مؤثر اولور سە معارف ساحەسندە شىمدى يە قادر آتىلان جوق فيضلى خطوطەل داها قوتلەئىش اولور .

محمد امین

